

La llei del cinema, una llei justa

Víctor Alexandre

Cal felicitar el conseller Joan Manuel Tresserras -i ERC per extensió- per la futura llei del cinema que vol implantar la paritat català-espanyol en les pel·lícules doblades o subtítulades que s'estrenin a Catalunya. És agradable sentir dels seus llavis aquestes paraules: “Haurem de corregir inèrcies de fa molts anys, generades en una època molt llunyana però que han condicionat la poca capacitat de tria que hi havia, de manera que molta gent s'hi ha desacostumat. Caldrà, doncs, un temps per canviar d'hàbits. Hem concebut la llei del cinema com una llei al servei del sector, però al mateix temps volem satisfer finalment objectius de caràcter social, com ara la capacitat de la gent de poder triar, i coses d'aquest estil que són primordials, de servei públic”.

Té raó, Joan Manuel Tresserras, perquè, com ell mateix va dir, cap veritable demòcrata pot estar en contra que l'opció de veure les pel·lícules en qualsevol de les dues llengües sigui del 50%. Per això compta amb el suport de la Comissió Europea. Certament, és escandalós que una pràctica creada pel franquisme -el doblatge és una rèmorà només existent en estats que han patit la bota del feixisme- constitueixi encara avui una dictadura que abasta totes les pantalles i que obliga els catalans, ho vulguin o no, a veure el cinema doblat o subtítulat en una llengua que no és la pròpia del país. Personalment, com a persona que estima el cinema, sóc contrari al doblatge, sigui en la llengua que sigui, i comparteixo el parer del conseller quan diu que “el doblatge va en contra de l'autenticitat i de la integritat de l'obra d'art”, i que correspon a una altra època amb “models polítics de caràcter autoritari, generalment, i a uns moments històrics en els quals les audiències cinematogràfiques no tenien prou velocitat de lectura per llegir subtítols”. Certament és així. El doblatge és una manipulació inadmissible de l'obra cinematogràfica. Tan inadmissible com l'acoloriment de pel·lícules en blanc i negre contra el qual, per sort, va sorgir l'any 1987 el Manifest de Barcelona, impulsat pel Col·legi de Directors de Cinema de Catalunya amb George Sydney i Fred Zinnemann al capdavant i signat pels cineastes més prestigiosos d'arreu del món, entre els

Encara hi ha una indústria que viu del doblatge, i mentre aquesta indústria existeixi -mentre hi hagi doblatge espanyol, diguem-ho clar- no es pot permetre que el català en quedi marginat. Mentre hi hagi doblatge, la llengua catalana ha de gaudir d'una quota mínima del 50%

quals Woody Allen i Martin Scorsese. El Manifest deia: “Els directors exigim, com a dret moral, que les nostres obres arribin a l'espectador com han estat concebudes originàriament”. Sobre aquesta qüestió recomano al lector els documentals de Carles Benpar *Cineastes contra magnats* i *Cineastes en acció* que mostren les barbaritats de què són víctimes cada dia les pel·lícules, ja sigui per mitjà del doblatge, de la censura digital o de l'alteració del format original. Bertrand Tavernier, concretament, va obrir una causa judicial contra l'acoloriment de *La jungla d'asfalt*, de John Huston.

En l'àmbit específic del doblatge, la substitució d'una veu i d'una llengua constitueix una violació de l'obra cinematogràfica que res no pot excusar. Ja sabem que en el cinema, com en altres camps creatius, no tot són obres mestres, però el debat no se centra en la qualitat dels films, sinó en la consideració que tota obra mereix. El cinema, per bé que hi ha molta gent que el rebaixa a la categoria de simple negoci, és un art, i els governs de tots els països tenen el deure de protegir-lo. És una simple qüestió de respecte que reverteix en benefici de tothom, ja que garanteix que Catalunya, per exemple, no manipularà la veu de Kate Winslet a *Revolutionary Road* i que Alemanya tampoc no manipularà la d'Anna Lizaran a *Actrius*.

Aquest respecte, tanmateix, encara no és una realitat. Encara hi ha una indústria que viu del doblatge, i mentre aquesta indústria existeixi -mentre hi hagi doblatge espanyol, diguem-ho clar- no es pot permetre que el català en quedi marginat. Mentre hi hagi doblatge, la llengua catalana ha de gaudir d'una quota mínima del 50%. Això significa que totes aquelles distribuïdores que vulguin estrenar els seus films a Catalunya han de respectar les lleis del nostre mercat i doblar o subtítular al català la meitat de les seves còpies. Pagant ells, naturalment. Així com es paguen el doblatge a l'espanyol també s'han de pagar el doblatge al català. Altrament, seria un greuge comparatiu que els espectadors catalans, a més de l'entrada, haguéssim de pagar-nos el doblatge. Si el conseller Tresserras té clar això, i cal suposar que sí, només ha de legislar en conseqüència. Esperem que ho faci.